

Yrkanden

Avtalsförhandlingarna 2016
Gentemot Måleriföretagen i Sverige

**RÄTTVISA LÖNER
TRYGGA JOBB**

Svenska
MÅLAREFÖRBUNDET

Svenska Målarförbundets yrkanden i kollektivavtalsförhandlingar gentemot
Måleriföretagen i Sverige 2016

Inledning

När det nu är dags att förhandla om ett nytt kollektivavtal för måleriyrket har vi en händelserik treårsperiod bakom oss. Förändringar har skett på många områden, både i smått och stort som på olika sätt påverkar såväl företag som anställda som verkar i måleribranschen. Den ekonomiska uppgång som vi då kunde skönja har visat sig haft en positiv effekt i den svenska ekonomin. De bedömningar som nu görs av de ledande aktörerna för de kommande åren visar på en fortsatt god ekonomisk utveckling. För perioden 2016-2017 innebär det att tillväxten förväntas bli över 3 procent.

För måleribranschen är den privata konsumtionen av stor betydelse då denna i stor utsträckning påverkar hushållens efterfrågan på måleritjänster av olika slag. För de kommande åren beräknas den privata konsumtionen fortsatt stiga och utgöra en viktig drivkraft i den svenska ekonomin. Räntorna förväntas fortsatt ligga kvar på låga nivåer och allt pekar på att så kommer att vara fallet under en lång tid framöver. Det finns ingen enskild faktor som påverkar hushållens konsumtion och ekonomiska utrymme så mycket som bostadsräntan. Låga räntor ger fortsatta förutsättningar för människor att skaffa bostäder vilket är positivt för måleribranschen vilket också märks genom att privatmarknaden ökar.

Regeringen har pekat på att bostadsbristen i Sverige är en av de riktigt stora utmaningarna att klara av och att bostadsbristen är ett av Sveriges största hinder för tillväxt och utveckling. Under 2016 kommer regeringen att prioritera investeringar och reformer för ett ökat bostadsbyggande. Boverket uppskattar att behovet av nya bostäder fram till år 2025 är över 700 000 nya bostäder och att den byggtakt som finns idag inte kommer att räcka till. Oavsett politisk färg på beslutsfattarna finns behovet av bostadsbyggande kvar vilket gör att bostadspolitiska reformer för att stimulera och få igång ett ökat byggande är nödvändiga.

Ovanstående sett i kombination med i övrigt snabbt stigande bygginvesteringar inom olika byggnader, anläggningar och bostäder där det sistnämnda är en direkt följd av stora bostadsbehov med en ökande befolkningsmängd, ger för foten att lönsamheten för näringslivet, byggbranschen och måleriföretagen är generellt sett god. Denna vinst är Målarförbundets medlemmar med och bidrar till genom sitt arbete och skall därför ha en berättigad andel utav i form av löneökningar.

Föregående avtalsuppgörelse precis som det dessförinnan blev ett rent löneavtal vilket gör att förändringar avtalets bestämmelser nu behöver sättas i fokus.

6F förbundens gemensamma avtalsplattform

Gemensam styrka

Medlemsförbunden i 6F har enats om en gemensam avtalsplattform. Detta innebär att förbunden gemensamt kommer att stötta varandra för att genomdriva de gemensamma kraven. En bärande del i denna samordning är att inget medlemsförbund kommer att lämna något annat medlemsförbund efter.

Den gemensamma avtalsplattformen bygger på en 12 månaders avtalsperiod.

Rättvisa löner

Enligt medlemsförbunden i 6F ska löneökningarna vara väl balanserade mot omvärlden. Inte för höga och inte för låga. Genom en balanserad löneökning kan hänsyn tas till konkurrenskraften samtidigt som orimliga vinstnivåer motarbetas. Vinstandelen har under en lång tid av år ökat på bekostnad av löneandelen och önskvärda investeringar har i stor utsträckning uteblivit. Istället stiger vinsterna, utdelningarna på kapital ökar och lönerna för ledande chefer når helt orimliga nivåer. Löntagarna måste få en större del av den kaka som vi arbetar ihop.

Nuvarande ordning för lönebildningen har i vissa avseenden fungerat väl. Orättvisorna på svensk arbetsmarknad består dock och växer. En väl fungerande lönebildning måste möjliggöra relativlöneförändringar, satsningar på mer jämställda löner och högre sysselsättning. Kvinnor och mäns arbete fortsätter att värderas olika samtidigt som löneskillnaderna mellan arbetare och tjänstemän fortsätter att växa.

En naturlig utgångspunkt är Riksbankens mål om en 2-procentig inflation över en konjunkturcykel. Enligt flera oberoende institutioner och ansedda ekonomer bör lönerna öka något mer än vanligt med hänsyn till den svenska ekonomin. Den tidigare ordningen med ett märke för lönekostnadsnormeringen har hela tiden förutsatt en LO-samordning och ytterst ett beslut i LOs styrelse. Mot bakgrund av den spruckna LO-samordningen har medlemsförbunden i 6F gjort egna avvägningar i denna del.

Medlemsförbunden i 6F har enats om att tillsammans förbättra löntagarnas villkor och få till stånd en förändring till förmån för rättvisa löner. Mot bakgrund av ovanstående är Svenska Målareförbundets avtalskrav följande:

- a. Löneökningar med minst 800 kronor per månad och heltidsanställd på avtalsområden med en genomsnittsförtjänst understigande 25 000 kr. På avtalsområden som överstiger denna nivå med ett lägsta utrymme om 3,2 procent räknat på avtalsområdets genomsnittsförtjänst.
- b. Avtalets lägstalöner ska höjas med minst 800 kr för att förhindra lönekonkurrens och säkra mer till de som har minst.

- c. Samtliga ersättningar i avtalet höjs med ett procenttal som motsvarar löneökningarna enligt punkt a) ovan utan eventuell avräkning för förväntad löneglidning.

Ett rättvisare arbetsliv och trygga jobb

Personlig integritet i arbetslivet

Dagens praxis från Arbetsdomstolen innebär att en arbetstagare i stor utsträckning är skyldig att underkasta sig olika former av kontrollåtgärder. Enligt Arbetsdomstolen ska en intresseavvägning göras mellan arbetsgivarens intresse av att utföra kontrollåtgärder och den enskildes personliga integritet. Detta är en svår bedömning som för den enskilde är näst intill omöjlig att göra. Om den enskilde väljer att vägra innebär nuvarande praxis att den anställde kan bli uppsagd om Arbetsdomstolen senare kommer fram till att arbetsgivaren hade rätt att genomföra kontrollåtgärden. Medlemmen kan inte heller enligt Arbetsdomstolen skyddas av ett tolkningsföreträde. Till detta kommer att arbetsgivare utan skäl kräver utdrag ur brottsregister och försäkringskassans register samt att den enskilde ska genomgå personlighetstester.

Enligt medlemsförbunden i 6F är detta en orimlig ordning som inte längre kan accepteras.

Svenska Målareförbundet yrkar på:

Att En arbetsgivare inte får genomföra en övervaknings- eller kontrollåtgärd som på ett påtagligt sätt påverkar arbetstagarens integritet, om inte åtgärden vidtas för ett berättigat ändamål och framstår som ett godtagbart ingrepp i arbetstagarens personliga integritet i förhållande till det ändamål som motiverat åtgärden. Kan kontrollåtgärden utföras genom olika tillvägagångssätt ska det tillvägagångssätt användas som minst påverkar arbetstagarens personliga integritet.

Uppstår tvist mellan arbetstagare och arbetsgivare om tillåtligheten av en övervaknings- eller kontrollåtgärd ska arbetsgivaren begära förhandling med den lokala fackliga organisationen. Biträder den fackliga organisationen arbetstagarens uppfattning har arbetstagaren rätt att motsätta sig åtgärden tills dess tvisten har slutligt prövats. Arbetstagare har alltid rätt att motsätta sig åtgärden fram till dess den fackliga organisationen meddelar arbetstagaren sin uppfattning.

Denna reglering ger inte arbetsgivare rätt att vidta övervaknings- eller kontrollåtgärd i större utsträckning än vad som gäller enligt lag.

Arbetsgivare som avser att införa ny övervaknings- eller kontrollåtgärd alternativt förändra en redan införd åtgärd har förhandlingsskyldighet enligt MBL § 11-14. Vid en sådan förhandling skall anges bl.a. skälet till

användningen, vilka befattningar som skall ha tillgång till uppgifterna samt hur länge uppgifterna får sparas. Parterna skall även vid en sådan förhandling enas om rutiner för att följa upp att åtgärden står i överensstämmelse med lag och avtal.

Anm:

Bestämmelsen är tillämpligt på samtliga övervaknings- eller kontrollåtgärder. Således inbegrips t.ex. medicinska undersökningar.

Arbetstagarens rätt att motsätta sig åtgärd innebär att arbetstagaren därmed inte kan bli uppsagd alternativt avskedad på grund av sin inställning.

Daglöneri och visstidsanställningar

En oroväckande utveckling har ägt rum innebärande att visstidsanställningarna har ökat från 16 procent till över 20 procent för arbetare. Inom den kvinnodominerande tjänstesektorn är andelen mellan 22-44 procent. I många fall anställs arbetstagarna på en visstidsanställning trots att behovet av arbetskraft är permanent. Den sämsta formen av visstidsanställning är en anställning som i praktiken innebär att arbetstagaren är daglönare, som rings in på mycket kort varsel. Den anställda anställs timma för timma utan garanterad arbetstid, schema eller inkomst.

En ordnad anställning är oftast en förutsättning för att arbetstagarna ska kunna leva ett ordnat och socialt liv. Köp av bostad och familjebildning omöjliggörs till stor del av en osäker anställning.

Medlemsförbunden i 6F står enade mot daglöneriet och missbruket av visstidsanställningar. Förbund inom 6F som har problem med daglöneri eller visstidsanställningar kan räkna med övriga förbunds stöd.

Arbete på arbetsgivarens villkor

Allt fler arbetsgivare har satt i system att omreglera tidigare heltidsanställningar till deltidanställningar. Arbetsgivarens behov av arbetskraft tillgodoses efter en sådan förändring av att arbetstagarna få arbeta mertid. En förutsättning för ett erbjudande om sådant mertidsarbete är inte sällan att arbetstagaren är lojal, foglig och okritisk. Genom denna ordning är det arbetstagarna som får bära hela risken. Arbetsgivaren behöver inte längre planera sin verksamhet i förväg utan kan bedöma behovet av arbetskraft dag för dag trots att verksamheten kan planeras på annat sätt. Arbetsgivarens totala flexibilitet sker på bekostnad av arbetstagarna som fräntas sin grundtrygghet.

Medlemsförbunden i 6F kan aldrig acceptera en ordning som innebär att en arbetsgivare kan tillgodose sitt behov av arbetskraft på detta sätt. Arbetstagarnas rättigheter behöver förstärkas betydligt på detta område.

Moderna kollektivavtal

I debatten där olika partsintressen står i fokus för att formulera framtidens avtal används ofta uttrycket ”moderna avtal”. Svenska Målarförbundet vill även fortsättningsvis på både kort och lång sikt medverka till moderna kollektivavtal. Beroende på om det är Måleriföretagen i Sverige eller Svenska Målarförbundet som tolkar begreppet moderna avtal konstaterar vi att innehållet skiljer sig avsevärt. För Svenska Målarförbundet innebär moderna avtal ett innehåll som ger arbetstagarna möjlighet till en god förtjänstutveckling, säker arbetsmiljö samt inflytande över både arbetets planering och utförande. Förbundets samtliga yrkanden bygger på dessa i sig själva men också som en helhet bidrar till att forma ett modernt avtal.

Dagens ungdom, morgondagens framtid

Måleribranschen är beroende av att ha en fungerande lärlingsutbildning som klarar av att ge en kvalitativ hög färdigutbildning. Om detta kan upprätthållas och kombineras med en hög tilltro om att få möjlighet att färdigställa densamma utan avbrott finns också möjligheten att attrahera dagens ungdom.

I utbildningsavtalet regleras stora delar av lärlingarnas anställnings- och lönevillkor. Det är av största vikt att dessa är utformade så att lärlingarna upplever dessa som rättvisa och relevanta. En viktig komponent i detta är det finns en utbildningsplan som uppfyller de olika kriterier som krävs för att utbilda en lärling till att bli utlärare.

En lärling är helt beroende av omgivningen över vilken löneform som skall gälla. I de fall det är tidlön som är aktuell finns behov av att justera hur den skall beräknas.

Om måleribranschen skall kunna vara det vi vill, en bransch som utöver att attrahera ungdomar att söka sig till yrket också få dem att stanna kvar, trivas i yrket och utveckla sin yrkeserfarenhet som är till gagn för hela branschen behövs moderna avtal.

Ett modernt avtal innehåller ett väl utvecklat utbildningsavtal

Svenska Målarförbundet yrkar på:

Att	Den av parterna gemensamt utarbetade utbildningsplan, enligt bilaga 1 införs och ersätter avtalets nuvarande utbildningsplan.
Att	Konsekvensändringar görs i utbildningsavtalet med anledning av överenskommelsen Särskilt tillägg måleri (STM), utbildningspremie.

Arbetsmiljö

Arbetsmiljöfrågor är alltid högt prioriterat på Svenska Målareförbundets agenda. Arbetsmiljön är många gånger fysiskt tungt belastad med statiska arbetsmoment, ett högt arbetstempo, stora krav på effektivitet och resultat. Skyddsverksamheten på företagen är en mycket viktig del för att förebygga både arbetsolyckor och arbetssjukdomar av olika slag. En förutsättning och grundbult i det förebyggande arbetet är att det finns en fungerande arbetsmiljöorganisation på företagen. En viktig kugge i detta är att det finns skyddsombud i erforderlig omfattning.

Skyddsombudsutbildningen skall vara av hög kvalitet samt genomföras i tillräcklig omfattning i syfte att förbättra arbetsmiljön vilket gynnar såväl företagen som de anställda. För att skyddsombuden skall klara av sin roll och vara en resurs för både företag och anställda krävs kunskap och kompetens. Grundutbildningen (BAM) är en förutsättning för att få fungerande skyddsombud vilken i huvudsak genomförs som en gemensam branschutbildning. Det finns nu behov av att se över både innehåll och formerna för vidareutbildningen för att ytterligare stärka och utveckla skyddsombuden.

Vi vill särskilt peka på nödvändigheten av att både skyddsombud, de anställda och arbetsgivarna tillsammans aktivt deltar i det förebyggande arbetet. Arbetsmiljö är en gemensam fråga.

Ett specifikt problemområde som Svenska Målareförbundet tidigare uppmärksammat och pekat på är tillgången och utformningen av lunch- och omklädningsrum. I andra branscher på svensk arbetsmarknad är det en självklarhet att personalen har tillgång till rena och välutrustade personalutrymmen, som innehåller alla de faciliteter som arbetet kräver. Måleribranschen tycks i många avseenden skilja sig kraftigt på just denna punkt. Det är inte bara själva utformningen och utrustningen i sig som är ett stort problem utan också den totala avsaknaden av lunch- och omklädningsutrymmen i sin helhet.

Det är inte rimligt att målarna skall tvingas att byta om och äta i bristfälliga utrymmen som utsätter dem för hälsofara då till exempel tvättmöjligheter och andra faciliteter saknas. Många gånger är även avstånden stora mellan arbetsplatserna och de lunch- och omklädningsrum som anvisas. För att inte detta i sig skall bli ett hinder finns behov av att på olika sätt planera arbetet så att avstånden är så små som möjligt.

Friskvård i olika former är sett ur ett arbetsgivarperspektiv en investering då det i rätt form och mängd bidrar till att motverka förslitningsskador innebärande en friskare personal med lägre kostnader som följd av sjukskrivningar och olika åtgärder. Detta är för många på svensk arbetsmarknad en självklarhet där företag i olika grad subventionerar de anställdas friskvård på betald arbetstid. I Måleribranschen lyser detta allt som oftast med sin frånvaro. Vi är övertygade om att en frisk personal är gynnsam för såväl den anställde som företagen varför det är dags att gå från ord till handling.

Om måleribranschen skall vara en attraktiv bransch behövs en väsentlig förbättring på hela arbetsmiljöområdet. I de flesta branscher är det en självklarhet att arbetsgivarna

håller de anställda med tillräcklig mängd arbets- och skyddskläder som arbetet kräver. För målarna innebär dagens avtal att de har rätt till tre målarställ vardera per år, detta oavsett hur pass mycket arbetet slitit på dessa under årets gång. Utöver själva målarstället får målarna hålla med egna tröjor, strumpor och underkläder, vilka givetvis blir förstörda och inte går att använda till annat än just målarkläder. Att arbeta med alla de olika kemiska material som arbetet kräver, såsom till exempel målarfärger, spackel, fogmassor, lim etc. utsätter de anställda för stora påfrestningar. Ett stort problemområde är olika typer av eksem som uppstår vid hudkontakt av de olika produkter som används i produktionen. Det borde vara en självklarhet att de anställda får de arbets- och skyddskläder som arbetet kräver vilket inte är fallet. De flesta Måleriföretag tar för givet att de anställda själva skall svara för tvätt av arbetskläder vilket är otidsenligt och rimmar illa med ett modernt avtal.

Ett annat område som förevarit föremål för diskussioner genom åren är glasögon. Vid måleriarbete slits och förstörs glasögonen för de målare som behöver dessa för att kunna se ordentligt och således kunna utföra arbetet med den kvalitet som krävs.

Det är inte rimligt att målaren själv ska bekosta de glasögon som krävs för att utföra det arbete som i sin tur förstör just glasögonen.

I ett modernt avtal står arbetsgivaren för de arbetskläder och glasögon arbetet kräver.

Ett modernt avtal innehåller ett väl utvecklat arbetsmiljöavtal.

Svenska Målarförbundet yrkar på:

§5 Grundutbildning

Att Grundutbildning för skyddsombud, bättre arbetsmiljö (BAM) skall omfatta 32 timmar.

§5 Vidareutbildning

Att Vidareutbildning för skyddsombud, skall omfatta 32 timmar samt att arbetsmiljörådet får i uppdrag att branschanpassa innehållet i densamma.

§9 Personalutrymmen

Att Kollektivavtalet tydliggöra ansvaret för arbetsgivaren att tillhandahålla godkända lunch- och omklädningsrum.

Friskvård

Att Avtalet tillförs bestämmelser som ger arbetstagarna rätt till betald ledighet för friskvård med en timme per vecka.

§ 4 Hälsoundersökning

Att Den i avtalet reglerade hälsoundersökningen skall genomföras en gång per år för samtliga arbetstagare.

§ 8 p 4. Skyddsutrustning-Arbetskläder

Att Avtalet tillförs bestämmelser som ger arbetstagaren de arbetskläder som arbetet kräver i erforderlig omfattning. Med arbetskläder avses, målarställ (jacka och byxa eller overall) samt övriga arbetskläder, långärmade tröjor/skjortor, T-shirts samt strumpor.

§10 Arbetets ledning ordningsregler m.m.

Att Arbetsgivaren ersätter arbetstagaren för uttjänade glasögon som på arbetsplatsen blivit förstörda. Ersättningen utgår med 800 kr. Ersättningen kan endast utgå en gång per kalenderår. Ersättningen avser glasen i privat köpta glasögon där kostnaden skall vara styrkt. Bågar omfattas ej. (Denna § ersätter inte §8 Skyddsutrustning 5.)

Lön och löneformer

Svenska Målareförbundet anser att kollektivavtalet med nuvarande löneformer bestående av ackords- och tidlönesystem väl uppfyller kriterierna för att leva upp till att vara ett modernt avtal. Ett prestationslönesystem som ger arbetstagarna möjlighet till inflytande i arbetets planering och genomförande och med möjlighet att påverka förtjänsten gynnar såväl arbetstagare som företag. Tidlönesystemet fyller en funktion på andra typer av objekt eller där målare och företag är överens om att denna löneform skall gälla.

Svenska Målareförbundet kan tyvärr konstatera att byggarbetsplatserna många gånger oavsett löneform har stora brister. Korta byggtider för att tidsplaner skall hållas leder till att olika yrkesgrupper står och "stampar" på varandra vilket leder till stress med följden att kvalitén på det utförda arbetet och säkerheten blir lidande. Att utifrån detta utföra kompletteringsarbeten efter andra yrkesgruppers misstag och slarv påverkar förtjänstläget negativt både för företagen och de enskilda arbetstagarna. En arbetsplatsorganisation som inte fungerar tillfredsställande försvårar avsevärt förutsättningarna för bägge lönesystemen.

Det är många gånger oklara förhållanden som råder vid uppstart av olika typer av arbete. Bristfälliga arbetsbeskrivningar, bristfällig beskrivning över arbetets omfattning, bristfällig information om möjligheterna till lunch- och omklädningsutrymmen mm. Svenska Målareförbundet anser att det är viktigt att involvera arbetstagarna i ett tidigt skede i bygg- och arbetsprocessen. Detta för att på ett tydligt sätt visa på de förutsättningar som finns på den aktuella arbetsplatsen och på så vis undvika missförstånd och onödiga konflikter.

Något som upplevs som både orättvist och felaktigt är att arbetstagarna vid kompletteringsarbeten som ligger utanför den egna möjligheten att påverka, till exempel efter andra yrkesgrupper ersätts med lägre nivåer än vad arbetet i övrigt gett. Här finns möjligheter att göra förändringar i avtalet som gynnar såväl arbetstagare som företag.

Ett avtal är en spegelbild av hur arbetssituationen och arbetsorganisationen ser ut och fungerar.

Ett modernt avtal bidrar till att förbättra förutsättningarna både för de anställda och företagen.

Svenska Målareförbundet yrkar på:

§ 5 ackordsarbete mom b.

Att Kollektivavtalet tillförs bestämmelser om vad som gäller vid uppstart av arbete vid olika typer av projekt. Detta kallas för uppstartsmöten och skall bl.a. innefatta en checklista vilken gemensamt mellan företaget och lagbas alternativt skydds- eller MB- ombud innan arbetets påbörjande skall gås igenom för att stämma av att alla redan på förhand givna förutsättningar finns på plats. Checklistan ska exempelvis innehålla arbetsbeskrivningar, arbetes omfattning, hänvisning till lunch- och omklädningsrum, fastställande av resesätt, anvisningar för parkering, material- och lagerlokaler mm.

§5 Ackordsarbete mom h.

Att Ackordslag med två eller fler arbetare är sysselsatta skall för arbetet finnas en lagbas.

Parallellön

Att Införa parallellön, vid 2013 års avtalsförhandlingar tillsattes en partsgemensam arbetsgrupp som sedermera utarbetade en förslag på hur en modell för parallellön kan vara konstruerad. Svenska Målareförbundet yrkar på införande av parallellön enligt följande:

Timtid i samband med ackord ersätts i dagens avtal med garantilön. Värdet på timtid i samband med ackord skall höjas från garantinivån till snittlönen på utlärda målare tillsammans med lärlingar. Underlaget är Måleriportalen, Måleriföretagen Q2-Q4, föregående år.

De arbeten som ingår i modellen för parallellön är det som redovisas som nymålning i lönestatistiken från Målerifakta gällande "Förtjänst efter objektstyp fördelat på ny- respektive reparationsmålning, hela riket".

Inför varje avtalsår ska parterna centralt fastslå värdet på ersättningen för följande avtalsår enligt ovanstående modell.

Ackordsprislistan

De senaste avtalsförhandlingarna har inte resulterat i några riktade satsningar på prislistan, denna har höjts genom att justera orsprocenten vilket gjort att ökningarna träffar helheten. Detta är i sig inget konstigt men på sikt behöver prislistan justeras på vissa särskilda punkter och vi kan nu se att det behov av att göra vissa riktade höjningar. Exempel på detta är, spacklingspriser av gips och andra plattor och färdigstrykningspriser.

Ett modernt avtal har en väl fungerande ackordsprislista.

Svenska Målareförbundet yrkar på:

Att Riktade höjningar görs på skarvspacklingspriser av nya skivor samt iläggning av remsor i spackelfärg, lim, klister eller annat bindningsmedel.

Yrkandet gäller även justering av i prislistan angivna skarvavstånd.

Yrkandet om höjning av ackordsprislistans punkter avser även höjning av färdigstrykningspriser samt priset för uppsättning av tapet, klass 2.

Anställningsskyddet

På svensk arbetsmarknad ökar visstidsanställningarna på bekostnad av tillsvidareanställning. Det är inte ovanligt att visstidsanställningar för enskilda arbetstagare staplas på varandra. Konsekvensen av detta innebär att ungdomar och andra med svagare anknytning till arbetsmarknaden inte får samma trygghet som tillsvidareanställda. Det leder till stora svårigheter vad gäller möjligheten att planera sitt liv, samt inverkar menligt på arbetsplatsernas organisation. Kollektivavtalet för Måleriyrket har förhållandevis tydliga regleringar på detta område, vilket gör problemen något mindre. Det förekommer dock att företag slentrianmässigt använder visstidsanställda på ett sätt som strider mot intentionerna i kollektivavtalet. Svenska Målareförbundet anser att vi bör nyttja vårt avtal i syfte att stärka rekryteringen och behålla utbildad arbetskraft till branschen genom att erbjuda trygga anställningar. Därför bör avtalet tillföras bestämmelser som ytterligare stärker tillsvidareanställningsformen.

Som vi pekat på tidigare ökar andelen kvinnor i måleriindustrin, vi är bäst i klassen inom byggindustrin vilket är väldigt positivt sett ur flera aspekter och något vi borde vara stolta över. Därför är det viktigt att vi skapar förutsättningar som främjar och inte motarbetar denna utveckling. Ledighet med graviditetspenning är ett exempel där vi behöver göra förändringar så att regelverket harmoniseras med jämförbara områden. Graviditetspenning kan utbetalas av Försäkringskassan om kvinnan har ett fysiskt ansträngande arbete eller risker i arbetsmiljön vilket måleriyrket många gånger har och till följd av detta inte kan arbeta under graviditeten.

Vid uppsägning på grund av arbetsbrist finns i dag ett skydd i Lagen om Anställningsskydd för de som är föräldralediga. Det är högst rimligt att detsamma gäller för arbetstagare genom att graviditetspenning likställs med föräldraledigheten i LAS mening

Ett modernt avtal har trygga anställningsformer.

Svenska Målareförbundet yrkar på:

Att Kollektivavtalet tillförs regler som jämställer arbetstagare som har graviditetspenning med LAS i samband med uppsägning på grund av arbetsbrist.

Protokollsanteckning till Anställningsskyddsavtalets §5

Arbetstagare som är ledig med graviditetspenning likställs denna med föräldraledighet i LAS mening. Övergång mellan ledighet med graviditetspenning och föräldraledighet räknas ej som ett uppehåll.

Möjlighet att kombinera arbets- och familjeliv

Möjligheten att förena arbetsliv och familjeliv är enligt Svenska Målareförbundet av största vikt. Detta kan uppnås både genom arbetstidsförkortning, men också genom en begränsning av overtiden då oförutsett overtidsarbete kan skapa stora problem för ensamstående föräldrar. Rätten att som arbetstagare själv avgöra om overtidsarbete är både möjligt och nödvändigt.

Resekostnader i olika former, både tid och ersättningar i kronor och ören för den anställda är ett område som behöver förbättras rent generellt. Som anställd i måleribranschen förutsätts du avsätta en betydande del av din fritid på resor till och från jobbet. Resorna är förvisso ett naturligt inslag i vår bransch, men mycket kan göras för att underlätta detta, inte minst för unga målare som är föräldrar. Svenska Målareförbundet yrkar på bestämmelser som maximerar den tid som målare avsätter oavlönat för att resa till och från arbetet.

Under 2015 kom ett förhandsavgörande från EU domstolen gällande res- och arbetstid, mål C-266/14. Förbundet bedömer att domen har bäring på de förhållanden som råder inom måleribranschen varför denna kan ha ett stort avgörande på hur ett framtida reseavtal kan komma att vara konstruerat.

Utöver själva restiden är också resor till och från arbetet förenat med olika typer av kostnader. Nuvarande kilometerersättning täcker knappt bensinkostnaderna vilket inte är hållbart i längden, därför krävs justeringar av nivån. Ytterligare en kostnad som arbetstagaren står för är i de fall man inte uppfyller 5 km gränsen för att ersättning skall utgå vilken också bör ses över.

Ett modernt avtal ger möjligheter att förena arbets- och familjeliv samt ger skäliga reseersättningar.

§ 8 Resor och traktamente

Svenska Målareförbundet yrkar på:

Att Reseavtalet samt övrigt tillämpliga delar i avtalet förändras med anledning av EU dom C-266/14.

§3 Arbetstid

Svenska Målareförbundet yrkar på:

Att Arbetstagaren ges ökat inflytande över förläggningen av arbetstidsförkortningen. Arbetstagaren skall ha rätt att själv besluta om när arbetstidsförkortningen förläggs om begäran om detta görs inom en viss föreskriven tid.

Att Arbetstidsförkortningen utökas med 2 timmar för en avtalsperiod om 12 månader. I det fall avtalsperioden blir längre yrkas på en ökning av arbetstidsförkortningen av 2 timmar per avtalsår.

Servicearbetareavtalet

I 2013 års avtalsförhandlingar yrkade Målaremästarna på att utöka servicearbetareavtalet målareförbundet å sin sida yrkade att servicearbetareavtalet skulle utmönstras. Resultatet blev ingetdera av detta, däremot tillsattes en arbetsgrupp med givna direktiv. Vi kan konstatera att resultatet av arbetsgruppens arbete är klen och inte har uppnått det som vi hade sett framför oss. Förbundets uppfattning kvarstår, nämligen att servicearbetareavtalet används på ett felaktigt sätt vilket innebär att det har en lönedumpande effekt, varför vi i likhet med föregående avtalsförhandlingar anser att avtalet skall utmönstras.

Ett modernt avtal är konkurrensneutralt.

Svenska Målareförbundet yrkar på:

Att Servicearbetareavtalet utmönstras.

§ Tillämpningsregler rörande 38-40 §§ MBL

Svenska Målareförbundet yrkar på:

Att En bestämmelse tillförs i §1 mom2. att ue förteckning även skall innefatta uppgift om underentreprenörens åtagande.

Pension

Målare – Extrapension

Måleriföretagen och Svenska Målareförbundet har träffat en överenskommelse om en extra pensionsavsättning för anställda målare. Premien är 0,5 procent av lönesumman för arbetare. Gäller samtliga arbetare oavsett ålder som omfattas av kollektivavtalet, måleriavtalet, extra pensionsavsättning.

Avtalspension SAF-LO för arbetare

Försäkring, premie i procent

Avtalspension SAF-LO, lönedelar upp till 7,5 inkomstbasbelopp, 4,5 %

(Endast 4,25 procent debiteras arbetsgivaren)

Avtalspension SAF-LO, lönedelar över 7,5 inkomstbasbelopp, 30,00 %

Premiefrielseförsäkring, 0 %

Vad är Premiefrielseförsäkring?

När arbetstagare är sjukskriven tar Premiefrielseförsäkringen över arbetsgivarens inbetalning till arbetstagarens tjänstepension. När arbetstagare anmäler sjukskrivning eller arbetsskada anmäls samtidigt till Premiefrielseförsäkringen. Försäkringen betalar pensionsavgiften i arbetsgivares ställe vid följande fall:

- Sjukpenning
- Rehabiliteringspenning
- Sjuk- och aktivitetsersättning
- Arbetsskadelivränta

Försäkringen gäller om arbetstagare:

- är föräldraledig och tar ut föräldrapenning
- får graviditetspenning
- har en sjukpenninggrundande inkomst (SGI)

Från den 1 januari 2008 gäller försäkringen från och med den månad arbetstagaren fyller 25 år.

Försäkringen gäller inte när vid tillfällig föräldrapenning för vård av sjukt barn (VAB) eller vid de så kallade pappdagarna.

Pension är en viktig fråga för Svenska Målareförbundets medlemmar. Extra viktig för de arbetstagare som till följd av föräldraskap eller ohälsa endas kan åtnjuta premiefrielseförsäkringen för avtalspensionen om 4,5%. Den extra avtalspensionen 0,5% som Måleriföretagen och Svenska Målareförbundet träffat överenskommelse om träffas inte av premiefrielseförsäkringen.

Avtalspensionens storlek har fått en allt mer betydande del av vad den framtida pensionen storlek förväntas att bli. Svenska Målareförbundet anser att det är viktigt att trygga framtiden för dagens arbetare.

Svenska Målareförbundet yrkar på:

- Att Den extra avtalspensionen om 0,5% skall omfattas av premiefrielseförsäkringen.
- Att Utöka den extra pensionsavsättningen med ytterligare 0,5% i extrapension. Procentsatsen om 0,5% införs successivt + 0,1% årligen under de 5 kommande åren. Denna avsättning skall omfattas av premiefrielseförsäkringen.

Svenska Målareförbundet förbehåller sig rätten att under förhandlingens gång utöka, förändra och precisera yrkandena.

Med detta överlämnas Svenska Målareförbundets avtalskrav.

Stockholm 2016-03-09

SVENSKA MÅLAREFÖRBUNDET

Peter Sjöstrand
Vice ordförande

Mottogs den 9 mars 2016

Namnteckning

Namnförtydligande

106 1315

Svenska Målareförbundet.
Avtalsrörelsen 2016 Gentemot Måleriföretagen i Sverige

Bilaga 1.

Dagens ungdom morgondagens framtid

Utbildningsplan för lärlingsutbildning inom Måleriyrket.

Utbildningsplan för
lärlingsutbildning
inom måleriyrket

Innehåll

INLEDNING	3
HANDEDAREN ÄR VIKTIG FÖR HÖG KVALITET I UTBILDNINGEN	4
UTBILDNINGSOVERSIKT	6
GENOMFÖRANDE	
Utbildningsperiod 0–1700 timmar	7
Utbildningsperiod 1701–3400 timmar	7
Utbildningsperiod 3401–4250 timmar	8
Utbildningsperiod 4251–5100 timmar	8
Utbildningsperiod 5101–5950 timmar	9
Utbildningsperiod 5951–6800 timmar	9
Huvudmålsättningar	10
Arbetsmiljö	10
Ackordsarbete	11
Bockar, ställningar, stegar, samt sax- och skylift	11
INVÄNDIG MÅLNING	
Snickerier (dörrar, fönster, rör, element, etc.)	12
Underbehandling	13
Färdigbehandling	13
Tak & Väggar	14
Underbehandling	14
Färdigbehandling	15
Tapetsering	16
Vävsättning	17
UTVÄNDIG MÅLNING	
Trä & Mineraliska ytor	18
Underbehandling	18
Färdigbehandling	19
Fönstermålning utvändigt	19
Underbehandling	19
Färdigbehandling	20
ÖVRIGT	
Övrigt (Plåt, Stål, Golv, Facklig information, Branschutbildning, Våtrum, etc.)	21
GESÄLLPROV	22

Inledning

Denna utbildningsplan är avsedd för dig som utbildar lärlingar. Utbildningsplanen ersätter den som tidigare fanns i Utbildningsboken. Innehållet har utarbetats av en arbetsgrupp med representanter från Målaremästarna och Svenska Målareförbundet.

Lärlingsutbildningen har som mål att ge lärlingarna en bred och ändamålsenlig utbildning. Utbildningsinnehållet är framtaget för att underlätta för dig som utbildningsansvarig att planera din lärlings utbildning. Det är arbetsgivarens ansvar att tillse att nedanstående utbildning blir genomförd och att lärlingsutbildningen dokumenteras enligt MYN:s anvisningar. Mer information om hur utbildningen ska dokumenteras hittar du på MYN:s hemsida, www.malare.nu.

Lärlingsutbildningen är uppdelad i olika utbildningsperioder och utbildningsmoment. Nedan anges dessa i cirkatider. Branschens parter förutsätter att arbetsgivare och lärling för en kontinuerlig dialog om hur utbildningen fortskrider. För lärlingar i individuell utbildning, förr kallat traditionell lärlingsutbildning, ingår tiden för fackteori i utbildningen och för samtliga lärlingar ingår kurser anordnade av företaget eller den fackliga organisationen.

Utbildningen avslutas med examen för måleriyrket, ett gesällprov. Provet styrs av utbildningsavtalet § 12. För mer information om provbestämmelser och provets innehåll besök MYN:s hemsida, www.malare.nu.

Samtliga lärlingar ska i samband med sitt gesällprov avlägga ett yrkesteoretiskt prov. För alla lärlingar, i synnerhet för de som är lärlingar i individuell utbildning, är det viktigt att det under utbildningen bereds tillräcklig tid för fackteori. MYN rekommenderar att alla arbetsgivare erbjuder sina lärlingar av branschen framtaget utbildningsmaterial. Utbildningsmaterialet finns att hitta på Libers hemsida, www.liber.se.

Handledaren är viktig för hög kvalitet i utbildningen

Som handledare till en lärling är du otroligt viktig, för såväl lärlingen som för företaget och måleribranschen. Du har ett stort ansvar och viktig roll i lärlingens utbildning.

Duktiga och engagerade handledare är en förutsättning för att ditt företag och måleribranschen även i framtiden ska få duktiga medarbetare. Att du som handledare delar med dig av dina kunskaper till en ny kollega och engagerar dig i lärlingsutbildningen hjälper måleribranschen att utvecklas.

Det är viktigt att du som handledare har ett intresse av att lära ut och har tillräckligt med erfarenhet i yrket. Du måste vara väl insatt i lärlingsutbildningens innehåll och hur utbildningen är tänkt att gå till. MYN rekommenderar att du läser igenom utbildningsplanen och förbereder dig nog. Läs också igenom hur gesällprovet går till. Det ger en bra bild av vad du och lärlingen tillsammans ska uppnå.

Kom ihåg att människor lär sig på olika sätt och att du kan behöva fundera över din pedagogik. Förbered gärna flera sätt att beskriva olika arbetsmoment. Diskutera med lärlingen vilken form av utbildning som passar bäst för just honom/henne.

Handledarrollen kräver både tid och engagemang, men också belönande och utvecklande. MYN ger här ett antal råd till dig som ska utbilda lärlingar:

FÖRBEREDELSE

Det första intrycket man får av en arbetsplats är viktigt. Ju bättre förberedda handledaren och företaget är, desto mer får lärlingen och företaget ut av lärlingstiden. Förbered dig väl så kommer utbildningen att gå bra:

- Informera övriga medarbetare på företaget att ni kommer att utbilda en lärling.
- Kontrollera att utrustning, verktyg och kläder finns.
- Läs igenom utbildningsplanen och förbered de första dagarna så att du vet vad ni ska göra.
- I samverkan med arbetsgivaren ser du till att lärlingen får ett bra mottagande på företaget.

VÄL PÅ JOBBET

- När lärlingen väl har börjat är det viktigt att du presenterar dig själv, beskriver din egen yrkeserfarenhet och hur du ser på din roll som handledare.
- Be lärlingen presentera sig själv.
- Beskriv företaget och gå igenom de policydokument som finns.
- Gå igenom utbildningsplanen med lärlingen och diskutera hur ni ska arbeta för att följa den.
- Förklara hur utbildningen dokumenteras och vikten av att lärlingen redovisar sitt arbetskort.
- Gör en rundvandring på kontor och verkstad och presentera lärlingen för kollegorna.
- Lämna över kläder, utrustning och verktyg.

KOM IHÅG:

1. Se till att du har tid att förbereda dig inför kommande utbildningsmoment. Var väl insatt i din uppgift.
2. Ha en bra dialog med lärlingen. Fungerar din pedagogik? Tänk över hur du bäst undervisar din lärling i olika arbetsmoment.
3. Ge tid för träning – mängdträning är viktigt för inläring och muskelminne. Det är tillåtet att göra fel.
4. Uppföljning – återkoppla till lärlingen om momentet som utförts och hur det gått.
5. Feedback - Ge mycket beröm. Alla behöver bekräftelse i olika omfattning och att få positiv feedback är utvecklande. Ge också kritik när det är befogat. Kom ihåg att kritiken ska vara konstruktiv och att syftet är att utveckla lärlingen.

Utbildningsöversikt

GENOMFÖRANDE							
		Utbildningsperiod 0–1700 timmar Sidan 7	Utbildningsperiod 1701–3400 timmar Sidan 7	Utbildningsperiod 3401–4250 timmar Sidan 8	Utbildningsperiod 4251–5100 timmar Sidan 8	Utbildningsperiod 5101–5950 timmar Sidan 9	Utbildningsperiod 5951–6800 timmar Sidan 9
INVÄNDIG MÅLNING	Snickerier 1500 timmar. Sidan 12						
	Underbehandling 700 timmar. Sidan 13						
	Färdigbehandling 800 timmar. Sidan 13						
	Tak & Väggar 2800 timmar. Sidan 14						
	Underbehandling 900 timmar. Sidan 14						
	Färdigbehandling 900 timmar. Sidan 15						
	Tapetsering 700 timmar. Sidan 16						
	Vävsättning 300 timmar. Sidan 17						
UTVÄNDIG MÅLNING	Trä & Mineraliska ytor 1000 timmar. Sidan 18						
	Underbehandling 400 timmar. Sidan 18						
	Färdigbehandling 600 timmar. Sidan 19						
	Fönstermålning 700 timmar. Sidan 19						
	Underbehandling 300 timmar. Sidan 19						
ÖVRIGT	Färdigbehandling 400 timmar. Sidan 20						
	Övrigt 800 timmar. Sidan 21						

Introduktion
 Mängdträning
 Självständig träning
 Fokus på noggrannhet

Genomförande

Lärlingsutbildningen är uppdelad i utbildningsperioder. Nedan finns en övergripande beskrivning av vad som ska ske i respektive utbildningsperiod.

UTBILDNINGSPERIOD 0 – 1700 TIMMAR

I denna utbildningsperiod ska lärlingen introduceras i måleriyrket och de arbetsmässiga förutsättningarna som råder i måleribranschen. Lärlingen ska få en bred bild av yrkesmålarens arbete och kännedom om de olika utmaningar som finns vid arbete i bebodda objekt, såväl lägenhet som kontor och verkstadsmiljö. Måleriarbeten utomhus är också en del som lärlingen ska introduceras i. Särskild vikt ska läggas vid utbildning i korrekt fackspråk, behandlingsmetoder och hur ergonomiska verktyg ska användas. Utbildningen ska alltid ske under handledning av en yrkesutbildad målare. Lärlingen bör delta i samtliga av arbetets olika moment -från förarbete fram till slutförande.

UTBILDNINGSPERIOD 1701 – 3400 TIMMAR

I denna utbildningsperiod ska utbildningen få en något högre svårighetsgrad. Lärlingen ska nu i större omfattning delta i planeringen av arbetet. I planeringsarbetet ingår att få lära sig hur en materialbeställning görs, göra materialberäkningar, beräkna tidsåtgång för målningsarbetet, osv. I utbildningsperioden ska lärlingen under cirka 150 timmar, under tillsyn av handledaren, få arbeta självständigt med att utföra enklare måleriarbeten. Särskild vikt ska läggas vid mängdträning av olika arbetsmoment i syfte att öka färdigheten och tryggheten i utförandet. För att lärlingen ska komma in i och förstå branschens särskilda yrkesspråk ska utbildning i fackteori påbörjas. Utbildning i färglära och NCS-systemet ska påbörjas.

UTBILDNINGSPERIOD 3401 – 4250 TIMMAR

Mängdträning av olika arbetsmoment är fortfarande viktig och fokus ska nu läggas på effektivitet, kvalitet i arbetet och en god arbetsplanering. Svårighetsgraden ska höjas och lärlingen ska under cirka 200 timmar, under tillsyn av handledaren, få utföra enklare reparationsarbete i t.ex. lägenhet som självständigt ackordsarbete. Fokus under perioden ska ligga på målning av snickerier, väggar och tak, samt uppsättning av väggbeklädnader. För att lärlingen ska få en bred yrkeskunskap ska nu nyproduktionsmåleriarbete ingå i utbildningen och utomhusmåleriarbeten så som fasadmålning, fönstermålning, inklusive underarbeten, ska också genomföras. Lärlingen ska få fortsatt utbildning i fackteori, färglära och NCS-systemet.

UTBILDNINGSPERIOD 4251-5100 TIMMAR

Under denna utbildningsperiod ska lärlingen i allt högre grad få utföra både reparationsarbete och nyproduktionsarbete som självständigt målningsarbete. Kvalitet i arbetet och effektivitet ska vara i fokus. Lärlingens förmåga att planera sitt arbete, hålla arbetsplatsen ren, sörja för den egna arbetsmiljön, göra materialberäkningar och materialbeställningar samt ha en god kundkontakt är nu prioriterade delar i utbildningen. Lärlingen ska under cirka 200 timmar, under tillsyn av handledaren, få utföra reparationsarbete i t.ex. lägenhet som självständigt ackordsarbete. Handledaren ska avsätta tid för att gemensamt utvärdera olika utförda målningsobjekt tillsammans med lärlingen. Utomhusmåleriarbeten såsom fasadmålning, fönstermålning, inklusive underarbeten, ska utföras som självständigt ackordsarbete. I denna utbildningsperiod bör lärlingen vara väl förtrogen med det fackspråk som finns i branschen.

UTBILDNINGSPERIOD 5101-5950 TIMMAR

Lärlingen börjar nu närma sig gesällprov. Lärlingen ska nu kunna utföra de flesta typer av målningsobjekt som självständigt ackordsarbete. Lärlingen ska under cirka 400 timmar, under tillsyn av handledaren, få utföra egna målningsarbeten, både reparationsarbete och nyproduktion. Utomhusmåleriarbeten så som fasadmålning, fönstermålning, inklusive underarbeten, ska utföras. Målning av snickerier, väggar och tak samt uppsättning av väggbeklädnader är moment som ska gås igenom särskilt noggrant. Handledaren ska avsätta tid för att gemensamt utvärdera olika utförda målningsobjekt tillsammans med lärlingen. Lärlingens arbete ska vara effektivt och vara av hög kvalitet. Lärlingen bör i denna utbildningsperiod ha god kännedom om färglära och NCS-systemet.

UTBILDNINGSPERIOD 5951 – 6800 TIMMAR

I denna utbildningsperiod ska gesällprovet avläggas. Mycket fokus ska nu ligga på reparationsarbete som självständigt ackordsarbete. Utbildningen sker fortfarande under tillsyn av handledare och särskild vikt skall läggas vid målning av snickerier, väggar och tak samt uppsättning av väggbeklädnader. Svårighetsgraden under denna utbildningsperiod ska vara likvärdigt med gesällens. Handledaren ska avsätta tid för att gemensamt utvärdera olika utförda målningsobjekt tillsammans med lärlingen. Lärlingen ska nu självständigt kunna utföra egna målningsarbeten från start till slut, inkluderat materialberäkning, materialbeställning, planering, beställning av mätning. Arbetet ska ske effektivt och med hög kvalitet.

HUVUDMÅLSÄTTNINGAR

Lärlingen ska efter avslutad lärlingsutbildning:

- Ha kunskap om färglära och kunna redogöra för NCS-systemet
- Vara förtrogen med yrkesspråk och facktermer inom måleriyrket
- Kunna utföra för måleriyrket vanligen förekommande behandlingar
- Vara väl förtrogen med i måleriyrket förekommande material och hur dessa hanteras
- Kunna hantera och sköta för måleriyrket vanligen förekommande maskiner
- Självständigt kunna göra materialberäkningar
- Kunna tolka ritningar och arbetsbeskrivningar
- Ha kännedom om HUS-AMA
- Ha kännedom om olika dekorativa tekniker
- Ha kännedom om regler och rutiner för sortering av avfall, färg m.m.
- Ha avlagt gesällprov med godkänt resultat

ARBETSMILJÖ

Säkerhetsaspekter och hur man på bästa sätt skapar en säker arbetsmiljö ska vävas in kontinuerligt under lärlingens utbildning. Under utbildningen ska lärlingen få en förståelse för hur en god arbetsmiljö påverkar arbetsplatsen och den egna hälsan. Lärlingen ska känna till arbetsmiljöbestämmelser, på grundläggande nivå, samt företagets arbetsmiljöpolicy. Vidare ska lärlingen kunna analysera eventuella risker i de arbetsobjekt som förekommer under utbildningen.

Lärlingen ska veta hur och när han eller hon ska använda sig av sin personliga skyddsutrustning. Lärlingen ska i sin utbildning få genomgång i säkerhetsdatablad för de material som används. Säkerhetsdatabladet är en viktig del i att skaffa sig bakgrundskunskaper för att förebygga skador. Lärlingen ska även ha kunskaper om vilka regler som gäller vid arbete från olika plattformar, så som bockar, ställningar, osv. eftersom dessa är vanligt förekommande vid måleriarbete.

En god ergonomi i både personliga verktyg och gemensam utrustning är viktigt för att kunna bedriva ett arbetsmiljömässigt bra arbete. Likaså

är kännedom om rätt arbetsteknik viktig för att undvika belastningsskador. Under utbildningen ska handledaren och lärlingen diskutera dessa frågor. Lärlingen ska kontinuerligt få feedback på sitt eget arbete, ur ett arbetsmiljöperspektiv.. Lärlingen ska även känna till vilka verktyg som lämpar sig för det egna arbetet.

Lärlingen ska känna till att halkolyckor samt fall från låg höjd är orsaken till många olycksfall inom måleriyrket. Arbetsmiljöverkets föreskrifter ska tillämpas.

Lärlingen bör också förstå vikten av den kvalitetsgaranti som företaget står för.

Lärlingen bör förstå vikten av företagets eventuella referensobjekt.

ACKORDSARBETE

Ackordsarbete ingår i utbildningen och lärlingen ska utföra ackordsarbete i den utsträckning det är praktiskt möjligt. Detta är viktigt dels för att få en allsidig utbildning och dels för att upparbeta en professionell arbetsrutin och arbetstakt. Eftersom gesällprovet utförs i ackordsform är det viktigt att lärlingen ges möjlighet att arbeta på ackord i tillräcklig omfattning innan examen.

Inom ramen för ackordsarbete ingår att lärling ska få utbildning i hur mätning av ett arbete beställs och hur man fyller i en tidlista. Lärlingen ska förstå hur en ackordsräkning är uppbyggd och hur en ackordsräkning läses, vad som är timtid i samband med ackord, mm.

BOCKAR, STÄLLNINGAR, STEGAR, SAMT SAX- OCH SKYLIFT

Bockar, ställningar, sax- och skylift är vanligt förekommande i måleri-branschen. Därför ska lärlingen ha kännedom om olika riskmoment som finns vid användande av dessa. Stegar ska endast användas i undantagsfall och det är lämpligt om lärlingen är väl medveten om vilka regler som gäller avseende användandet av stega. Branschens parter ser det som positivt om alla lärlingar under sin utbildning bereds möjligheten att få grundläggande utbildning i de mobila plattformar som finns och kan erhålla certifikat i enlighet med gällande rekommendationer och krav.

Invändig Målning

Efter avslutad lärlingstid ska lärlingen självständigt och på ett fackmässigt sätt, kunna utföra underbehandlingar samt färdigbehandlingar på dörrar, fönster, fönsterbågar, fönsternischer, fönsterpartier, rör, element, etc. (snickerimålning) på både nytt och tidigare behandlat underlag.

SNICKERIER (DÖRRAR, FÖNSTER, RÖR, ELEMENT, ETC.), 1500 TIMMAR

Lärlingen ska genom praktiskt arbete och fackteori inhämta kunskaper om olika typer av dörrar, fönster, rör, element, etc. och olika färgmaterials egenskaper. Vidare ska lärlingen behärska handverktyg, maskinella verktyg, slipmaskiner, olika penslar som används vid målning av snickerier och fönster, m.m. Lärlingen ska också känna till andra appliceringsmetoder som exempelvis rullning och sprutmålning. Lärlingen ska ha kännedom om risken för slipskador på t.ex. fönsterglas.

Arbetsplanering och arbetsmetoder

Under utbildningen ska handledaren orientera lärlingen om olika underbehandlingsmetoder beroende på underlag och kvalitetskrav på arbetet. Det är mycket viktigt att lärlingen får kunskap om hur man planerar ett arbete med hänsyn till olika materials torktider, så att man kan fortsätta med nästa behandling dagen efter, exempelvis vid mindre arbetsobjekt. Lärlingen ska också kunna utföra sprutning där det anses vara lämpligt.

UNDERBEHANDLING, 700 TIMMAR

Skyddning, skrapning och tvättning

Lärlingen ska under utbildningen prova olika tekniska hjälpmedel som kan förekomma i samband med skyddning och de olika skyddsmaterialen som finns. Vidare ska lärlingen väl känna till de rengöringsmetoder som förekommer vid målning av snickerier och rengöringens betydelse för vidhäftningen. Det är också viktigt att lärlingen får klart för sig betydelsen av tvättning samt uppskrapning vid reparationsarbeten.

Spackling

Lärlingen ska tränas i att spackla och slipa olika typer av snickerier, samt även större ytor som lackeras; luckor, dörrspeglar och mindre väggytor.

Avslipning

Lärlingen ska väl känna till vilka slipverktyg som kan användas och vilken kornstorlek på slippapperet som ska användas för gott resultat. Vid underarbete och särskilt avslipning uppstår mängder av dammpartiklar. Dessa är skadliga för såväl lärling som för personer i som befinner sig i närheten av pågående arbete. Fokus ska läggas på hur lärlingen skyddar sig mot dammpartiklar, men också hur lärlingen ska arbeta för att minimera att utsätta andra för risk.

FÄRDIGBEHANDLING, 800 TIMMAR

För att uppnå ett högt resultat vid färdigbehandling av snickerier ställs det särskilt höga krav på yrkeskunnande. Under utbildningen ska lärlingen få bekanta sig och praktiskt arbeta med de färgmaterial som förekommer i branschen. Lärlingen ska känna till vilka material som lämpar sig för behandling av olika underlag samt de penslar och verktyg som förekommer vid all invändig målning av dörrar, fönster, rör, element, etc. Särskild vikt ska läggas vid att undervisa lärlingen i att hålla rent omkring sig, i synnerhet vid färdigbehandling. Det är viktigt att lärlingen förstår att För att nå ett fullgott resultat vid snickerimålning krävs det att underlaget har behandlats med yttersta noggrannhet och yrkeskunnande. Lärlingen ska

beredas tid att öva sparmålning och slätstryckning i sådan omfattning att moment färdigbehandling av snickerier kan utföras på ett fackmässigt sätt.

TAK & VÄGGAR, 2800 TIMMAR

Efter avslutad lärlingstid ska lärlingen självständigt och på ett fackmässigt sätt, kunna utföra underbehandlingar samt målning av tak och väggar, på både nytt och tidigare behandlat underlag.

Målning av tak och väggar nytt som gammalt

Lärlingen ska, genom praktiskt arbete och fackteori, inhämta kännedom om olika tak- och väggmaterials egenskaper.

Arbets- och behandlingsplanering samt arbetsmetoder

Under utbildningen ska lärlingen få utbildning i olika underbehandlingsmetoder beroende på underlag och kvalitetskrav på arbetet. Det är mycket viktigt att lärlingen får kunskap om hur man planerar ett arbete med hänsyn till olika materials torktider, så att man kan fortsätta med nästa behandling dagen efter, exempelvis vid mindre arbetsobjekt. Lärlingen ska också kunna utföra hög- och lågtryckssprutning där det anses vara lämpligt, t ex. i källare, förråd och liknande utrymmen samt behärska sandsprutningsteknik med efterföljande spackling.

UNDERBEHANDLING, 900 TIMMAR

Skyddning och rengöring

Lärlingen ska väl känna till och kunna utföra de rengöringsmetoder som förekommer vid tak- och väggmålning, samt känna till rengöringens betydelse för vidhäftningen. Lärlingen ska prova olika tekniska hjälpmedel som kan förekomma i samband med skyddning och de olika skyddsmaterialen som finns. Det är viktigt att lärlingen lär sig att hålla rent runt sig på arbetsplatsen.

Spackling

Under utbildningen ska lärlingen få utbildning i iläggning av olika typer av remsor samt olika remsors betydelse beroende på underlag. För olika remsor kan det krävas olika typer av spackel. Detta ska gås igenom så att

lärlingen förstår vikten av att följa anvisningar från de olika tillverkarna och vad som kan hända ifall behandlingssystem bryts.

När det gäller spackling av tak och väggar, gammalt som nytt, ska lärling få utbildning i de olika spackeltyperna för att förstå var dessa lämpar sig bäst. Olika typer av sprutspackling ska gås igenom och övas praktiskt i så stor utsträckning det är möjligt.

Avslipning

Lärlingen ska väl känna till vilka slipverktyg som kan användas och vilken kornstorlek på slippapperet som ska användas för gott resultat. Vid underarbete och särskilt avslipning uppstår mängder av dammpartiklar. Dessa är skadliga för såväl lärling som för personer i som befinner sig i närheten av pågående arbete. Fokus ska läggas på hur lärlingen skyddar sig mot dammpartiklar, men också hur lärlingen ska arbeta för att minimera att utsätta andra för risk.

FÄRDIGBEHANDLING, 900 TIMMAR

Målning

För att uppnå högt resultat på färdigbehandling av tak och väggar ställs det höga krav på yrkeskunnande. Lärlingen ska praktiskt arbeta med de färger och färgsystem som förekommer i branschen samt undervisas hur man handskas med vidhäftningsproblem vid olika underlag. Handledaren bör redogöra för hälsoriskerna och de skyddsföreskrifter som finns vid användande av de olika färgtyperna, i synnerhet när olika sprutmetoder används.

Det är viktigt att lärlingen förstår att för att kunna utföra färdigmålning med fullgott resultat krävs det att underlaget har behandlats med yttersta noggrannhet och yrkeskunnande. Lärlingen ska beredas tid att öva sparmålning och rullstöppling i sådan omfattning att moment färdigbehandling av tak och väggar kan utföras på ett fackmässigt sätt.

Verktyg

Under utbildningen ska lärlingen få utbildning i olika maskiner och verktyg för tak- och väggmålning samt skötsel av dessa. En god ergonomi i arbetet är viktigt för att undvika belastningsskador och den aspekten är en central del i valet av verktyg.

TAPETSERING, 700 TIMMAR

Efter avslutad lärlingstid ska lärlingen självständigt och på ett fackmässigt sätt, kunna sätta upp olika slag av väggbeklädnadsmaterial såsom papperstapeter, non-woven tapeter, glasfiberväv m.m. Lärlingen ska också ha förståelse för hur olika vävtyper på bästa sätt efterbehandlas.

Arbets- och behandlingsplanering samt arbetsmetoder

Lärlingen ska genom praktiskt arbete och fackteori skaffa sig kunskaper om underbehandling och uppsättning av tapeter och ytbeklädnadsmaterial. Under utbildningen ska lärlingen få utbildning i olika underbehandlings- och uppsättningsalternativ samt hur man på lämpligt sätt bedömer tidsåtgång och planerar sin arbetsdag.

När det gäller tapeter ska lärlingen känna till de olika symbolerna som förekommer i uppsättningsanvisningarna som finns att hitta på de flesta tapetrullar. Vidare ska lärlingen tränas i att tapetsera med så väl liksidigt som oliksidigt mönstrade tapeter, lära sig att undvika klisterfläckar samt vara noggrann med skarvar och renskärningar mot tak, lister och foder. Det är mycket viktigt att tapeterna hängs i lod

Material och verktyg

Lärlingen ska kunna redogöra för vanligt förekommande tapettyper och olika vävmaterial samt känna till lämpliga klistertyper för dessa. Lärlingen ska även kunna använda de verktyg som behövs vid underbehandling, uppsättning och färdigbehandling.

Underbehandlingar

Vid den praktiska tillämpningen tränas lärlingen i att utföra underbehandlingar på såväl nya som tidigare tapetserade ytor. Fullständig nedskrapning av gammal tapet eller olika vävtapeter, i exempelvis ett renoveringsobjekt, ska också ingå. Lärlingen ska även tränas i att utföra underbehandlingar på nya plattor, mur och betongytor samt tidigare målade, tapetserade eller på annat sätt behandlade ytor. Särskild vikt ska läggas på noggrannhetskrav på underlag för olika vävtyper och ljusförhållanden.

Måttagning, mönsterpassning och tillrivning av tapet

Lärlingen ska kunna redogöra för de olika hjälpmedel som finns. För undvikande av onödigt materialspill bör de grundläggande övningarna i uppsättning av väv baseras på skarvningsförfarande.

Maskinell och manuell klistring och skärmetoder

Lärlingen ska kunna hantera en tapetmaskin samt öva uppläggning och klistring manuellt. Lärlingen ska känna till olika lim- och klistermaterials egenskaper och användningsområden. Lärlingen ska även ha fått möjlighet att prova olika klistringsmetoder, både vid uppsättning av tapet och olika vävtyper, t ex. applicering med rulle, högtrycksspruta, etc.

VÄVSÄTTNING, 300 TIMMAR

Lärlingen ska praktiskt och teoretiskt undervisas i olika vävtyper, vilka egenskaper de har och hur man sätter upp dem. De olika limtyperna ska gås igenom och lärling ska efter utbildningen kunna redogöra för vilket lim bäst lämpar sig för visst underlag och vävtyp. Lärlingen ska även öva på de olika uppsättningsalternativen vid uppsättning av olika vävtyper, dvs. uppsättning kant i kant, trådkant samt omlott med genomskärning. Stor vikt fästs vid att uppsättningen sker i lod.

Lärlingen ska öva på de olika uppsättningsalternativen vid uppsättning av olika vävtyper, dvs. uppsättning kant i kant, trådkant samt omlott med genomskärning. Stor vikt fästs vid att uppsättningen sker i lod.

Utvändig Målning

Efter avslutad lärlingstid ska lärlingen självständigt och på ett fackmässigt sätt, kunna utföra underbehandlingar samt målning utvändigt, på både nytt och tidigare målat underlag.

Lärlingen ska också känna till förekomsten av eventuellt giftiga pigment och bindemedel som kan förekomma inom såväl rostskyddsmålningen som rengöring av fönster och fasad utvändigt. Lärlingen ska kunna redogöra för hur man lämpligast skyddar sig vid de olika typerna av utvändigt arbete. Lärlingen ska ha god kännedom om utvändig behandling av olika fönstertyper. Lärlingen ska ha kunskaper om olika paneltyper, fönstertyper och detaljer som förekommer vid utvändig målning. Lärlingen ska ha kunskaper kring utförandekrav inom rostskyddsmålning och kunna mäta tjockleken på rostskyddsfärg.

TRÄ & MINERALISKA YTOR, 1000 TIMMAR

Lärlingen ska genom praktiskt arbete och fackteori ges tillräckliga teoretiska kunskaper om underbehandling och färdigbehandling utvändigt. Lärlingen ska den första tiden alltid följa handledaren på arbetsobjektet.

UNDERBEHANDLING, 400 TIMMAR

Vid den praktiska tillämpningen tränas lärlingen i att utföra underbehandlingar på nya och tidigare målade träytor, samt underbehandling av olika puts-, plast- och plåtytor. Vid målning av träfasader, både nytt och gammalt, krävs att lärling har god kännedom om vilket behandlingssystem som bäst lämpar sig. Allt från tvättning, uppskrapning, oljning, grundning och färdigstrykning ska vara en del av arbetet. Särskilt fokus ska läggas på vikten att hålla rent och snyggt omkring sig. Lärlingen ska få förståelse för riskfaktorer för den egna och andras hälsa.

En vägledning i det praktiska och det teoretiska är de olika färgtillverkarnas behandlingssystem. Utbildningen bör även beröra behandling av rostiga stålkonstruktioner, inklusive rengöring och målning enligt SIS (Swedish Standards Institute) rekommendationer.

Skyddning och rengöring

Lärlingen ska väl känna till och kunna utföra de rengöringsmetoder som förekommer vid utvändig målning, samt känna till rengöringens betydelse för vidhäftningen. Lärlingen ska prova olika tekniska hjälpmedel som kan förekomma i samband med skyddning och de olika skyddsmaterial som finns. Det är viktigt att lärlingen lär sig att hålla rent runt sig på arbetsplatsen.

FÄRDIGBEHANDLING, 600 TIMMAR

Lärlingen ska få utbildning i färdigbehandling av nya och tidigare målade träytor, samt färdigbehandling av olika puts-, plast- och plåtytor. Utbildningen bör även beröra behandling av rostiga stålkonstruktioner, inklusive rengöring och målning enligt SIS (Swedish Standards Institute) rekommendationer.

FÖNSTERMÅLNING, 700 TIMMAR

Lärlingen ska ha goda kunskaper i hur man behandlar såväl nya som tidigare målade fönster. Lärlingen ska ha kännedom om olika fönstermålningssystem, typ A13. Vid fönstermålning är sparmålning en stor del av arbetet, därför ska sparmålning noga övas för att lärlingen ska kunna utföra behandling av fönster på ett fackmässigt sätt. Lärlingen ska även ha fått teoretisk och praktisk utbildning i fönsterkittning.

UNDERBEHANDLING, 300 TIMMAR

Vid den praktiska tillämpningen tränas lärlingen i att utföra underbehandlingar på nya och tidigare målade fönsterbågar och fönsterkarmar. Särskilt fokus ska läggas på vikten att hålla rent och snyggt omkring sig. Lärlingen ska få förståelse för riskfaktorer för den egna och andras hälsa.

FÄRDIGBEHANDLING, 400 TIMMAR

Vid den praktiska tillämpningen tränas lärlingen i att utföra färdigbehandlingar på nya och tidigare målade fönsterbågar och fönsterkarmar.

Material och verktyg

Lärlingen ska ha kunskaper om olika färgmaterial och erfarenhet av praktiskt arbete med de färger och färgsystem som förekommer i måleriindustrin. Lärlingen ska undervisas i hur man handskas med vidhäftningsproblem vid olika underlag. Lärlingen ska ha god kännedom om de maskiner, penslar och verktyg som förekommer vid utvändig målning, inklusive rostskyddsmålning. Särskild vikt bör läggas vid att gå igenom de hälsorisker och skyddsföreskrifter som finns vid användande av olika färgtyper, speciellt när olika sprutmetoder används.

Övrigt

ÖVRIGT (PLÅT, STÅL, GOLV, FACKLIG INFORMATION, BRANSCHUTBILDNING, VÅTRUM, ETC.), 800 TIMMAR

Efter avslutad lärlingstid ska lärlingen, självständigt och på ett fackmässigt sätt, kunna slutföra olika ytsystem för våtrum. Lärlingen ska ha kännedom om behandlingar på plåt, stål och golv samt vara förtrogen med olika rostskyddsbehandlingar. Under lärlingstiden ska lärlingen dessutom ha genomgått Branschutbildning i enlighet med Utbildningsavtalet. Lärlingar i individuell utbildning ska även genomgå en Facklig information.

VÅTRUM

Utbildningsmål:

Efter avslutad lärlingstid ska lärlingen, självständigt och på ett fackmässigt sätt, kunna slutföra olika ytsystem för våtrum. Lärlingen ska ha förstått varför det är viktigt att följa behandlingsinstruktionerna i de olika färgfabrikanternas våtrumssystem. Lärlingen ska också känna till gällande regler för behandlingar i våtrum.

Hjälp i arbetet finns www.vatrumsmalning.se.

Våtrum, nya som gamla

Lärlingen ska genom praktiskt arbete och fackteori inhämta kännedom om olika målningssystem för våtrum. Lärlingen ska alltid följa en handledare på arbetsobjektet. Under utbildningen ska lärlingen få utbildning i olika underbehandlings- och uppsättningsalternativ. Handledaren ska förklara fördelar och nackdelar med olika målningssystem och vinylbeklädnader i våtrum. Lärlingen ska även känna till de provmetoder som utförs i våtrum.

Material och verktyg

Lärlingen ska ha god kännedom om de verktyg som är lämpliga till olika underlag samt de maskiner, penslar, material och verktyg som förekommer vid all målning av våtrum, stål, plåt och golv.

Gesällprov

Sedan 1500-talet har examen i målarutbildningen varit förknippat med att lärlingen avlägger gesällprov. Så är det även idag.

Det som skiljer dagens gesällprov från det prov som historiskt sett avlagts är att det numera finns en mycket starkare koppling till den produktion som målaren verkar i. Numera lägger branschen större vikt vid marknadens krav i provet än tidigare. Detta innebär att den stora bredd av kunskap som tidigare mättes i provet inte längre är lika relevant i sammanhanget.

Gesällprovet idag utgår från en ackordsmålares perspektiv och tar sikte på den verklighet som idag råder på målerimarknaden. Provet genomförs som ett självständigt ackordsarbete eftersom det är branschens sätt att mäta arbetstakten i det arbete som genomförs. Det är MYN:s åsikt att om gesällprovet ska ha någon trovärdighet för dagens målare och dagens målerikunder så måste det också innehålla rätt moment, rätt kvalitet, rätt förutsättningar och rätt krav på arbetstempo. Det är därför viktigt att bedömningarna i provet sker på en nivå som är rätt för yrkesstoltheten, som är i balans med måleriavtalet och de krav som målerimarknaden ställer på dagens målare.

Det är viktigt att arbetsgivare och handledare tillsammans med lärlingen i god tid innan gesällprovet börjar förbereda för detta. Lärlingen ska få särskilt stöd i att förbättra de förmågor som lärlingen tillsammans med företaget har identifierat som svagast. Arbetsgivaren ska också i god tid sätta sig in i gesällprovsbestämmelser och rutiner för att provet ska kunna genomföras enligt branschens regler. Mer information om gesällprovet hittar du på www.malare.nu.

Utbildningsavtalet § 12:

1. Lärling har rättighet och skyldighet att utföra gesällprov, bestående av ett yrkestekniskt prov och ett teoriprov. Gesällprovet skall ske under utbildningsperioden 5 950–6 800 timmar. Arbetsgivaren skall arbeta aktivt för att lämpligt objekt tas fram när lärling, efter samråd med arbetsgivaren, har anmält att denne är beredd att utföra provet.

Gesällprovet kan delas upp så att flera arbetsplatser tas i anspråk. Då flera arbetsplatser används skall det eftersträvas att gesällprovet genomförs i en följd.

2. Gesällprovet skall kontrolleras av granskningsmän som är utsedda av MYN.
3. Sedan lärlingen avlagt godkänt gesällprov, skall gesällbrev tilldelas gesällen.
4. Har lärlingen ej fått sina prov godkända innan 6 800 timmar har överskridits, skall granskningsmännen fastställa antalet timmar som utbildningstiden ska förlängas.